

6

volume

MATERIALS

OF XI INTERNATIONAL
RESEARCH AND PRACTICE CONFERENCE

**FUNDAMENTAL AND APPLIED
SCIENCE - 2015**

October 30 - November 7, 2015

Law
History
Philosophy

Science and Education Ltd
Sheffield
UK

2015

MATERIALS

OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

«FUNDAMENTAL AND APPLIED SCIENCE - 2015»

October 30 - November 7, 2015

Volume 6
Law
History
Philosophy

Sheffield
SCIENCE AND EDUCATION LTD
2015

SCIENCE AND EDUCATION LTD

Registered in ENGLAND & WALES
Registered Number: 08878342

OFFICE 1, VELOCITY TOWER, 10 ST. MARY'S GATE, SHEFFIELD, S
YORKSHIRE, ENGLAND, S1 4LR

**Materials of the XI International scientific and practical
conference, «Fundamental and applied science», - 2015.**
Volume 6. Law. History. Philosophy. Sheffield.
Science and education LTD - 104 стр.

Editor: Michael Wilson

Manager: William Jones

Technical worker: Daniel Brown

Materials of the XI International scientific and practical conference,
«Fundamental and applied science», October 30 - November 7, 2015
on Law. History. Philosophy.

For students, research workers.

ISBN 978-966-8736-05-6

© Authors, 2015

© SCIENCE AND EDUCATION LTD, 2015

PHILOSOPHY

SOCIAL PHILOSOPHY

Мартинюк В.М., Кравчук В.Ю.

Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

ЦІННІСНІ ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Професійна підготовка майбутнього інженера має аксеологічні основи. Для досягнення життєво важливих цілей особистість використовує цінності як матеріальної, так і духовної культури на основі: знань про культуру, її зміст і цінності; уявлень про історію культури та її цінності, їх значущість; знань про зразки поведінки, що мають нормативний характер і алгоритмізують характер поведінки у світі цінностей. Маючи вказані знання й уміння, особистість стає здатною засвоювати, використовувати й створювати цінності культури, тобто стає суб'єктом культури.

Оскільки вищий технічний навчальний заклад – це лише ланка в ланцюжку соціальних інститутів, де формують культуру майбутнього спеціаліста, тому реформування вищої технічної освіти розглядається як багатоаспектна проблема, яка має важливе соціальне й наукове значення. Вона потребує нового педагогічного осмислення, використання сучасних підходів та забезпечення гуманітарного впливу на індивідуальний розвиток кожного студента.

Усе це дозволило Картавих О.В. виокремити суперечності, характерні для процесу формування загальної культури майбутнього спеціаліста в сучасній вищій технічній школі, а саме: неузгодженість між професійною й загальнокультурною підготовкою майбутніх спеціалістів; уповільнення розвитку емоційного начала в їхньому інтелектуальному розвитку; переважаність студентів споживацькими принципами порівняно з творчими установками відносно життя й культури; масова духовна обмеженість у всебічних можливостях вищих навчальних закладів залучати молодь до високих зразків культури [2, с.68 – 69].

В основі сучасних перетворень мають відбуватися зміни, насамперед в освітній сфері, основним принципом яких є підготовка спеціаліста, здатного вдосконалювати свої професійні якості, відтворювати й розширювати свій життєвий досвід, перетворювати матеріальні умови життя суспільства, його культуру, накопичувати й створювати нові цінності. Тому освіта передбачає підвищення рівня культури особистості, її духовно-моральне збагачення. Через систему освіти кожне молоде покоління мусить постійно переходити на більш високі щаблі культури, корелюючи з базовими загальнолюдськими цінностями.

Проведений науковцями аналіз практики формування (на базі загальної культури) інтелектуального фахівця дає можливість констатувати: викладання інженерно-технічних і гуманітарних наук орієнтоване на всебічний аналіз сучасних соціальних проблем у контексті розвитку світової культури; культура майбутніх фахівців має формуватися з залученням нового творчого мислення; взаємодія суб'єктів педагогічного процесу, яка включає співробітництво викладачів і студентів, повинна створювати таке середовище відносин у вищому закладі, яке б сприяло розвитку в майбутніх фахівців якостей інтелектуальної особистості; єдність професійної й загальної культури студентів має бути спрямована на розвиток самостійного оволодіння духовно-моральними цінностями, створення підґрунтя для реалізації майбутніми фахівцями свого інтелектуального й духовного потенціалу в професійній діяльності [1,3,4].

Вихід на нові стандарти загальнокультурної підготовки полягає у вихованні в студентів творчого підходу до всього, що становить навчально-виховний процес. Під загальнокультурною підготовкою дослідники розуміють процес, в якому єдність змісту, форм, засобів і методів освіти стимулюють духовний розвиток майбутніх спеціалістів. Основними завданнями цього процесу є формування базової професійної культури, виховання здатності до сприйняття творів мистецтва, формування високих культурних потреб та інтересу до вдосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання [2].

Культурний підхід до організації освітнього процесу у вищому технічному навчальному закладі на початку третього тисячоліття розглядається на базі єдності широких фундаментальних і глибоко систематизованих спеціальних знань. Він спрямований на оволодіння основами правової, політичної, естетичної, професійної культури, бачення перспектив розвитку різних галузей знань, навичок наукової організації дослідження й упровадження їх у свою майбутню професійно-творчу діяльність, де головними є доцільність, справедливість, гармонія, краса, досконалість.

Важливість культури у професійній підготовці виступає для спеціалістів як суспільна цінність, пов'язана з кінцевою метою навчання, а інтерес – як показник індивідуальної цінності культури кожного студента, пов'язаний з їхнім особистісним сенсом. Діяльність суб'єктів педагогічного процесу під час вивчення гуманітарних дисциплін, які сприяють формуванню загальної культури, мотивується їхніми уявленнями про професійні цінності. Існують три рівні мотивації, які утворюють єдину систему. Першому (з точки зору соціальної значущості) – відповідає професійна спрямованість – ставлення студентів до обраної спеціальності, що виступає як кінцева мета навчання. Другому – відповідають навчальні мотиви (система ставлень до різних аспектів навчального процесу), які є засобом досягнення кінцевої мети. Третій рівень – ставлення до культури, що включає оцінку її важливості для професійної підготовки та вибірково пізнавального інтересу до неї і також є засобом досягнення кінцевої

мети навчання. Таким чином, в ієрархічній системі мотивації студента виявляється його ціннісне ставлення до професії, навчання і культури.

Загальна культура, сформована гуманітарною освітою, передбачає комплекс загальнонаукових, загальнокультурних, художньо-естетичних знань, що визначають духовно-моральний та інтелектуальний зміст особистості, за допомогою якого визначаються її життєві інтереси. Обґрунтування завдань формування загальної культури у вищій технічній школі викликає необхідність переглянути її роль і місце в нових умовах розвитку системи освіти й виробити нові підходи до підготовки фахівців на основі духовно-моральних цінностей. Найважливішою передумовою формування цієї культури повинні стати навчальні дисципліни, що мають культурологічну спрямованість. Програми цих культурологічних курсів мають у центрі проблему вивчення історії й теорії розвитку культур як єдиного процесу, що розвивається, містять у собі знання з таких наук, як культурологія, філософія, естетика, психологія, педагогіка, людинознавство, естетика, релігієзнавство. Названі курси дозволяють глибше осмислити специфіку процесів розвитку культур у єдності соціальних, естетичних і моральних витоків.

Підготовка студентів у вищому навчальному закладі передбачає не тільки озброєння певним обсягом знань, але й формування в них необхідних навичок самостійної творчості, різнобічного самовдосконалення й спілкування. Ось чому перехід до нових технологій в оволодінні гуманітарними знаннями має одночасно супроводжуватися наповненням гуманітарним початком усіх дисциплін, досліджуваних у вищому технічному закладі. Саме цілісний підхід до проблеми гуманізації освіти, на наш погляд, здатний вивести вищу технічну освіту на рівень, що відповідає запитам сучасності [4].

Таким чином, зміст загальної культури студентів у вищому технічному навчальному закладі насамперед відбиває процес прогресивних змін якостей особистості майбутнього інженера. Цей процес можливий лише за умови дотримання системності та структурної гнучкості в побудові загальної культури педагогічного процесу в технічній школі.

При цьому необхідно враховувати, що навчання, освіта й самоосвіта мають організовуватися на особистій зацікавленості студента, його індивідуальних інтересах, здібностях до відтворення загальної культури, а також на баченні студентом перспективи власної підготовки, самоосвіти й самовиховання, де формується здібність, спрямована на самовідтворення в культурі, усвідомлення й цілеспрямоване перетворення навчальної діяльності, у процесі якої отримані студентами знання стають основою їхньої майбутньої професійної майстерності. Цілісність педагогічного процесу сприяє об'єднанню знань, умінь, навичок, прагнень та інтересів студентів у єдине ціле й слугує не тільки орієнтиром, але й визначальним якісним критерієм ефективності процесу навчання.

Серед принципів, що сьогодні визначають діяльність вищої технічної школи (демократизація, багатогступеневість), особливе місце посідає принцип гу-

манізації й гуманітаризації, який сприяє подоланню однобічності й фрагментарності в підготовці фахівця, розширенню його культурного потенціалу й подальшій творчій професійній діяльності. Проблема гуманітаризації педагогічного процесу тісно пов'язана з проблемою інтелектуалізації діяльності студентів, формування культури спілкування, культури мовлення.

Література

1. Буяльська Т.Б. Гуманістичні виміри освіти як базовий дискурс гуманітарних науково-практичних конференцій у ВНТУ / Т.Б.Буяльська // Вісник ВПШ – 2008. – № 4. – С. 14 – 21.
2. Картавих О.В. Загальнокультурна підготовка студентів технічних вищих закладів освіти / О.В. Картавих // Удосконалення технологій та методик професійного навчання: 36. наук. праць // Проблеми сучасного мистецтва і культури. – К., 2001. – С. 68 – 72.
3. Медьниченко А. А., Пиголенко І. В. Ціннісні виміри духовної культури студентів технічного ВНЗ у трансформаційному суспільстві / А.А. Мельниченко, І.В. Пиголенко // Український соціум. – 2005. – № 1 (6). – С. 31 – 43.
4. Скляр П. Деякі проблеми гуманізації вищої технічної школи / П.Скляр // Соціальна психологія. – 2005. – № 4 (12). – С.121–130.

Левченко А. В., Левченко М.О.

Хмельницький національний університет, Україна

ВПЛИВ РЕЛІГІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ У ФОРМУВАННІ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

У будь-якому суспільстві релігія виступає як чинник формування того чи іншого ставлення індивіда до правових інститутів. На тлі панування аморальності в праві, економіці і політиці питання духовності набирає актуальності. Коли норми закону стають етичними нормами самої людини, вона вільна діяти у відповідності зі своєю волею, а її воля не вступає у конфлікт з настановами Божого закону.

Дослідженням теоретичних аспектів співвідношення релігії і права досліджувалися в роботах Г. Гегель, Т. Гоббс, Г. Гроцій, І. Кант, Г. Лейбніц, Дж. Локк, Ш. Л. Монтеск'є, Б. Спіноза та інші. Серед українських та російських дослідників цим питанням займалися І. Ільїн, Є. Требецької, П. Рабінович. І сьогодні ця тема в українських наукових колах не втрачає актуальності: що підтверджується численними семінарами та конференціями.

Враховуючи сучасний стану наукової розробки метою роботи є встановлення основних засад співвідношення права і релігії, з'ясування ролі релігії в процесі формування права.

Основою формування правового регулювання є постійно повторювані суспільні відносини. Для набуття суспільних відносин нормативного характеру потрібно їх схвалення суспільством. Критеріями такого схвалення виступають соціальні цінності. Для права ними є, у першу чергу, справедливість, а також свобода та рівність, міра яких визначається вимогами справедливості, і потребами суспільного розвитку, що, у свою чергу, детерміновані й іншими соціальними системами (релігією, мораллю, політикою, економікою тощо).

Право і релігія є найважливішими регуляторами суспільних відносин. З юридичного погляду, право наділене пріоритетом при соціальному регулюванні, оскільки завдяки своїй обов'язковості, формальній визначеності і державній захищеності воно здатне оптимально забезпечити нормальне функціонування суспільства, що є складним соціальним організмом. У той же час ефективність правового регулювання багато в чому залежить від узгодженої взаємодії з іншими, не юридичними регулятивними системами, в тому числі й із релігією, яка містить численні оцінки належної й забороненої з позиції закону поведінки, тим самим, перетинаючись зі сферою правового регулювання.

В сучасних умовах зросла роль відповідальності людини у навколишньому світі, розширилася її свобода і, водночас, залежність від зовнішнього соціального та природного середовища [2, с. 94]. Найбільш ефективно утверджуються права громадянина, людини там, де пристрасть до свободи пов'язана з моральним почуттям обов'язку і відповідальності, там, де дух свободи сповнений поваги до особи, її гідності та прихильності до правового порядку. Особливістю духовного ставлення людини до світу є те, що світ для неї постає як об'єкт одухотворений, в якому панують гармонія і правда, а не є виразом процесу пасивного споглядання. У сучасний період розвитку українського суспільства вимальовується нова духовна парадигма, пов'язана з ідеями демократії, громадянського суспільства. У цих ідеях закладено можливості моделювання процесу самотворення громадянського суспільства, вдосконалення правової системи з огляду на духовні та релігійні цінності.

Ідея розбудови громадянського суспільства – канону європейської цивілізації, зразка досконалої для сучасної доби соціокультурної дійсності – має стати традицією. На ґрунті зазначеної парадигми необхідно розвивати право і державу. Парадигма громадянського суспільства спирається на певну універсалізацію світоглядних уявлень, переконань та динаміку суспільних настроїв, почуттів, переживань, здатних сформувати єдиний для суспільства сенс життя та віру в його благодатну дієвість. У цьому контексті С. Франк зазначав, що «віра у смисл життя здобувається через співучасть у великій спільній справі».[4, с. 158]

Багато хто із сучасних авторів залежно від типу праворозуміння тією чи іншою мірою визнають значення релігії у процесі формування як права в ціло-